

Nieuwsbrief 8

juni 2023

In deze nieuwsbrief aandacht voor ons nieuwe beleidsplan, de 2de Publieksdag middeleeuws Amsterdam en de vacature vanwege het naderende vertrek van directeur/bestuurder Patrick Vlegels bij de Stichting Middeleeuwse Archieven Amsterdam (SMAA). Daarnaast informatie over de eindverantwoording van het project rond de middeleeuwse Amsterdamse gasthuisarchieven en over de projectaanvraag van SMAA in het kader van de viering van Amsterdam 750 jaar.

Alvast een mooie zomer gewenst!

Vacature nieuwe directeur SMAA

Na ruim vier jaar neemt Patrick Vlegels afscheid als directeur/bestuurder van SMAA. Mede dankzij zijn inspanningen is het proefschrift van Bas de Melker alsnog uitgegeven en heeft fondsenwerving voor en uitvoering van het project Ontsluiting van de middeleeuwse Amsterdamse gasthuisarchieven plaatsgevonden. SMAA gaat een volgende fase in. Ben jij of ken jij de inspirerende en verbindende historicus die middeleeuws Amsterdam dichterbij wil brengen? Per 1 september 2023 zoekt SMAA een nieuwe directeur/bestuurder. Voor meer informatie, zie: <https://www.middeleeuwsamsterdam.nl/uncategorized/vacature-directeur-bestuurder-smaa/>
De functie is onbezoldigd.

Heb je belangstelling? We ontvangen je sollicitatie met CV graag uiterlijk 23 juni, via email: jinnasmit@gmail.com. Voor inhoudelijke vragen kun je contact opnemen met Patrick Vlegels, directeur, tel.nr. 06-25041723, email: vlegels74@gmail.com, of met Jinna Smit, voorzitter van de raad van toezicht, email: jinnasmit@gmail.com. Voor jaarverslagen en beleidsplan, zie de website <https://www.middeleeuwsamsterdam.nl>

Save the date: 2de Publieksdag middeleeuws Amsterdam

Vanwege het grote succes van vorig jaar zal het Stadsarchief Amsterdam in samenwerking met SMAA opnieuw een publieksdag organiseren over middeleeuws Amsterdam, op zondag 29 oktober 2023. Ook dit jaar is er een rijk gevuld programma voor jong en oud met creatieve activiteiten, workshops, interessante lezingen en meer. Tijdens de publieksdag presenteert SMAA de bronnenpublicatie die in het kader van het project Ontsluiting van de Amsterdamse gasthuisarchieven tot 1578 tot stand is gekomen.

Het programma van de 2de Publieksdag middeleeuws Amsterdam zal in september 2023 nader bekend worden gemaakt.

Impressie 1^e Publieksdag middeleeuws Amsterdam 30 oktober 2022:

*Creëer je middeleeuwse alter ego
Foto: Anne-Roos 't Hart*

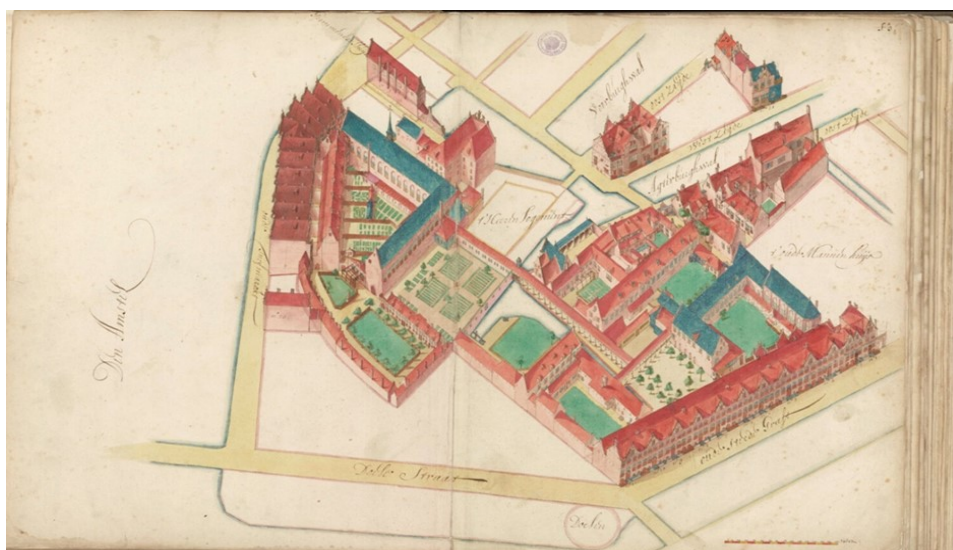

Kinderworkshops in hal van de Bazel

Nieuw beleidsplan SMAA 2023-2026

In het nieuwe beleidsplan 2023-2026 licht de Stichting Middeleeuwse Archieven Amsterdam haar doelstellingen toe. SMAA wil daarin voortgaan op opgedane ervaring en de geslaagde samenwerkingsrelaties uit de vorige trajecten. SMAA neemt samen met andere organisaties verschillende projecten en activiteiten onder handen, waar de benodigde financiering voor wordt gezocht.

Voor de periode 2023-2026 heeft SMAA de focus van activiteiten bepaald op het jaar 2025, wanneer Amsterdam het 750-jarig bestaan uitgebreid viert. Het ontsluiten van Amsterdamse middeleeuwse archieven en het organiseren van publieksactiviteiten zijn de voornaamste doelen: [beleidsplanSMAA-20232026-DEFmei2023.pdf \(middeleeuwsamsterdam.nl\)](https://www.middeleeuwsamsterdam.nl/beleidsplanSMAA-20232026-DEFmei2023.pdf)

*Afbeelding: Edifjci van de Gasthuysen (1628).
Topografische tekening van het Sint-Pietersgasthuis waarop alle gebouwen in opstand getekend werden. Getekend door Balthasar Florisz van Berckenrode. Schaal ca 1:500.*

Eindverantwoording project Gasthuisarchieven

In mei 2023 is de eindverantwoording van het project Ontsluiting van de Amsterdamse Gasthuisarchieven tot 1578 vastgesteld en vervolgens ingediend bij de verschillende fondsen en andere betrokken financiers. In het kort zijn de 3 fasen van het project als volgt afgesloten:

1. De nieuwe inventaris

Alle documenten uit de Amsterdamse gasthuisarchieven tot 1578 zijn eind 2019 geconserveerd en gedigitaliseerd. Een nieuwe inventaris van de middeleeuwse Amsterdamse gasthuisarchieven is sinds oktober 2021 te raadplegen op de website van het Stadsarchief. In deze inventaris zijn alle charters tot 1578 doorzoekbaar en voorzien van een vertaling in modern Nederlands.

2. Publieksvriendelijke bronnenpublicatie

Door middel van een 'click and play' website wordt het mogelijk een beeld te krijgen van het dagelijks leven in het St. Pietersgasthuis in de jaren 1550-1559. Het publiek stapt via de website in de regentenkamer, de keuken, de kapel, de ziekenzaal en het pesthuis van het St. Pietersgasthuis. Door middel van verhalen in een prachtige beeldende omgeving krijgt het publiek inzicht in de eetgewoonten van de bewoners, de mensen die in het gasthuis werkten, de inkomsten en uitgaven van de gasthuismeesters etc.

3. Archiving by design?

Om jongeren kennis te laten maken met de middeleeuwse gasthuisarchieven was één van de doelstellingen het maken van een lespakket voor de bovenbouw van Primair Onderwijs en voor de onderbouw van het Voortgezet Onderwijs. Met subsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie ontwikkelde SMAA dit lespakket door tot een groot educatief project genaamd 'Archiving by design?' met de gedigitaliseerde middeleeuwse gasthuisarchieven als middelpunt.

De lessen zijn uitgewerkt tot een kant klaar pakket dat zelfstandig uitgevoerd kan worden door scholen en culturele instellingen. Het Stadsarchief faciliteert een projectpagina op de website waar de lessen en extra informatie over deze middeleeuwse bronnen vrij toegankelijk zijn :

<https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/onderwijs/thema/middeleeuwsegasthuizen/>

Subsidieaanvraag Amsterdam 750

Eind maart heeft SMAA een projectvoorstel ingediend bij Amsterdam 750 onder de noemer: *Op zoek naar de vroegste verhalen van Amsterdam*. In de aanvraag zijn 4 pijlers opgenomen:

1. De middeleeuwse archieven van Amsterdam toegankelijker maken

SMAA wil een spoorboekje maken waarin duidelijk wordt welke middeleeuwse bronnen zich bij het Stadsarchief bevinden en in welke archiefcollectie ze zijn ondergebracht. Toen in 1578 het katholieke stadsbestuur werd afgezet en de protestanten in Amsterdam de macht grepen, werden veel katholieke archieven op creatieve wijze in veiligheid gebracht of gingen over in protestantse handen en werden beheerd door nieuw gevormde instellingen. Tot op de dag van vandaag zijn deze archieven versnipperd en moeilijk vindbaar.

SMAA heeft daarnaast de ambitie ook de komende jaren enkele belangrijke middeleeuwse Amsterdamse archieven toegankelijk te maken, zoals bijvoorbeeld het oudste deel van het archief van het Begijnhof, de archieven van het St.-Jorishof, het St.-Nicolaasgasthuis en het Paulusbroedersklooster.

2. Tentoonstelling *De geboorte van Amsterdam, 1275-1600*

Het Stadsarchief Amsterdam organiseert samen met SMAA en Monumenten en Archeologie Amsterdam de tentoonstelling *De geboorte van Amsterdam*. Deze laat zien hoe Amsterdam kon uitgroeien tot een internationaal georiënteerde handelsstad, die eind zestiende eeuw zelfbewust zijn plek opeiste op het wereldtoneel. Archeologische vondsten, archiefstukken, betekenisvolle plekken in de stad en verhalen worden gecombineerd met (digitale) reconstructies en artist impressions van de middeleeuwse stad en zijn inwoners. De tentoonstelling biedt een caleidoscoop van unieke historische sensaties, in de expositiezaal in de Bazel én buiten in de stad.

3. Uitgave *Nieuwe Kroniek van Amsterdam*

Amsterdam kent een traditie van het schrijven van kronieken over de geschiedenis van Amsterdam. Dit zijn boeken die veelal geschreven zijn vanuit het eenzijdige perspectief van een historicus uit een bepaalde periode. Het laatste grote overzichtswerk (5 kloeke delen) dateert alweer van ruim 20 jaar geleden.

SMAA wil de traditie van het maken van een kroniek in ere houden en tegelijkertijd de veelheid aan stemmen van Amsterdammers tot uiting brengen. Met de nieuwe verhalen die uit de bronnen naar buiten komen willen we een nieuwe laag toevoegen. We vragen makers, die werken in zeer diverse media, om een vertaling, verbeelding of nieuwe betekenis te geven aan dit archiefmateriaal. Hierbij schuwen we niet een alternatief perspectief te bieden en juist een stem te geven aan makers die minder vertegenwoordigd zijn in de Nederlandse archieven.

De eindresultaten van de kunstenaars tonen we middels een tentoonstelling aan publiek en nemen we op in een *Nieuwe kroniek van Amsterdam*.

4. Organiseren van thema-avonden voor Amsterdammers

SMAA gaat regelmatig een themavond bij het Stadsarchief Amsterdam organiseren om het publiek onderwerpen te presenteren die in de middeleeuwen de gemoederen bezighielden en nog altijd relevant zijn. Zo willen we bijvoorbeeld een avond organiseren rondom de gasthuisgedachte, waar het Amsterdam UMC nog altijd op gestoeld is: iedereen heeft recht op zorg.

De uitslag van de aanvraagronde wordt uiterlijk 1 juli a.s. bekend gemaakt.

Doelstelling SMAA

De Stichting Middeleeuwse Archieven Amsterdam heeft tot doel de toegankelijkheid, beschikbaarheid en het gebruik te bevorderen van de middeleeuwse archieven van en over de stad Amsterdam, opdat de kennis van het middeleeuwse Amsterdam vergroot en verspreid wordt onder een zo breed mogelijk publiek.

Colofon

SMAA-nieuwsbrief 8, juni 2023

<https://www.middeleeuwsamsterdam.nl/>

@Middeleeuwen020

@aemstelredammers

Contactgegevens: middeleeuwsamsterdam@gmail.com en 0625041723
Patrick Vlegels, directeur Stichting Middeleeuwse Archieven Amsterdam